Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31)

Lyft kulturen för värdeskapande framtidssatsningar

Kultursatsningar som investeringar

- Avgörande för landets välstånd, identitet och tillväxt
- Fokus på offentlig-privat samverkan
- Bygg vidare på det stora privata intresse som finns
- Uppmuntra en mångfald av finansieringskällor
- Små och stora givare - små och stora kulturverksamheter

Ett investeringsprogram för kultur

Regeringen tar fram ett nytt strategidokument - en proposition

Ett statligt investeringsprogram som innefattar:

- Skattereduktion för gåvor till kultur
- Offentlig matchning av gåvor till kultur

En förutsättning är ett starkt offentligt stöd och engagemang

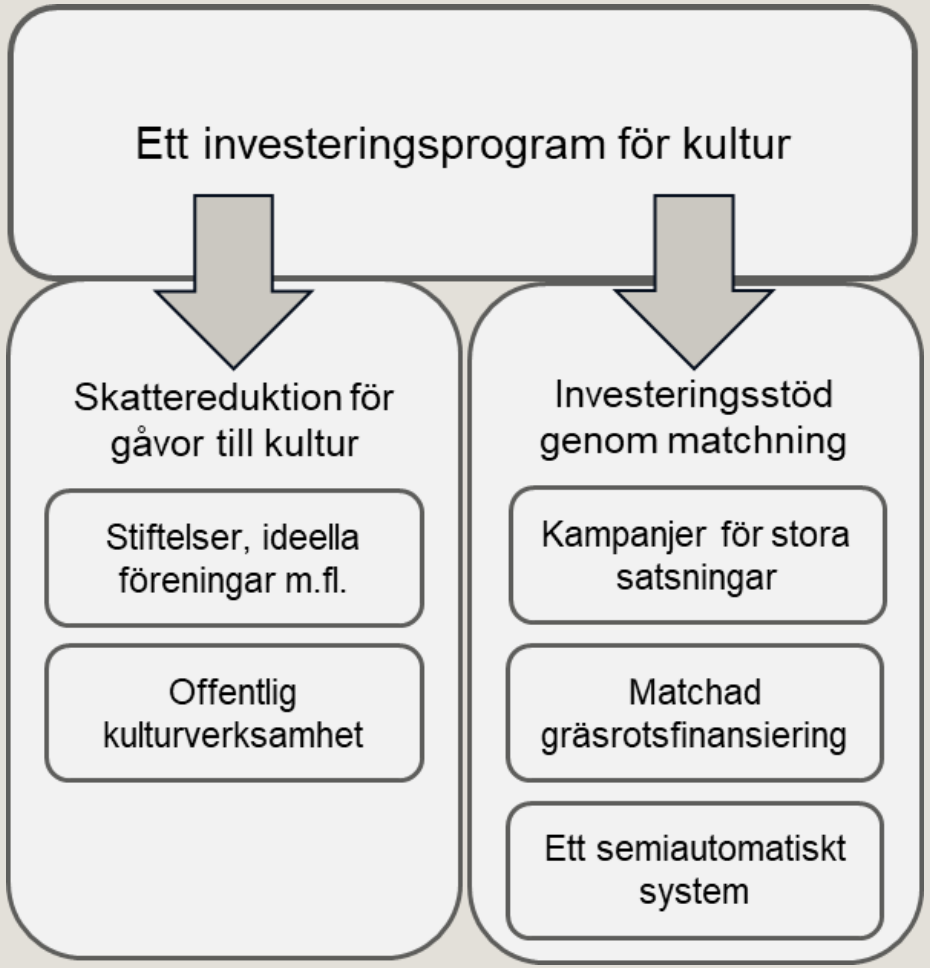

Utvidgad skattereduktion

Skattereduktion

I dag kan den som ger en gåva till vetenskaplig forskning och social hjälpverksamhet under vissa förutsättningar få en skattereduktion

För att skapa incitament för att ge också till kultur bör även det bli ett godkänt ändamål för skattereduktion

I samband med det bör även beloppsgränsen för skattereduktion höjas:

- Förslagsvis till en miljon kronor per år för både privatpersoner och företag

Förslag

Utredningen lämnar i skattereduktionsdelen två sammankopplade förslag:

1. Ett grundförslag om att stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som främjar kultur ska kunna godkännas som mottagare av skattegynnade gåvor

2. Ett tilläggsförslag som innebär att även myndigheter, regioner, kommuner och offentligt ägda aktiebolag som bedriver kulturverksamhet ska kunna godkännas som mottagare av sådana gåvor

Reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027

Matchning av gåvor

Matchning

Ett sätt att skapa incitament för ökat givande är matchning där det offentliga åtar sig att förstärka enskilda gåvor enligt en viss proportion (t.ex. 25 procent)

Matchning har införts i många andra länder och förslaget är att Sverige, inom ramen för ett statligt investeringsprogram, prövar tre varianter som visat sig framgångsrika på andra håll

- Medel i storleksordningen en miljard kronor bör avsättas för detta inom ramen för ett fyraårigt investeringsprogram
- Skulle kunna tillföra kultursektorn i storleksordningen fem miljarder under samma period

Insamlingskampanjer för stora gåvor

För satsningar av nationell betydelse bör regeringen matcha gåvor inom ramen för tidsbegränsade insamlingskampanjer

Jämför med Finland där framgångsrika matchningskampanjer drivits under många år för att få in kapital till större prioriterade satsningar

- De närmare formerna kan anges i ett särskilt regeringsbeslut men administrativt bör förstärkning hanteras av en myndighet
- I storleksordningen en halv miljard över fyra år

Ett semiautomatiskt system

Erfarenheter från andra länder visar att matchning av automatisk karaktär, där alla gåvor inom ett visst spann förstärks, är effektivt för att motivera givande

Ett system för semiautomatisk matchning av privata gåvor till kultur – liknande det tidigare norska – bör därför prövas även i Sverige

- Förslaget är att privata gåvor i spannet 1–10 miljoner kronor förstärks genom att mottagande kulturverksamhet får ytterligare 25 procent

- Förslag lämnas om förordningsreglering av systemet

Gräsrotsfinansiering för mindre projekt

I flera andra länder har ett sätt att engagera den breda allmänheten i finansieringen av kultur varit att det offentliga matchar privata gåvor insamlade via finansieringskampanjer på digitala plattformar

För att främja kulturverksamhet i mindre skala bör offentlig matchning av gräsrotsfinansieringskampanjer prövas även i Sverige

- En myndighet på kulturområdet bör få i uppdrag att matcha insamlade gåvor inom ramen för sådana kampanjer
- Förslag lämnas om förordningsreglering av systemet

En investering som ger avkastning

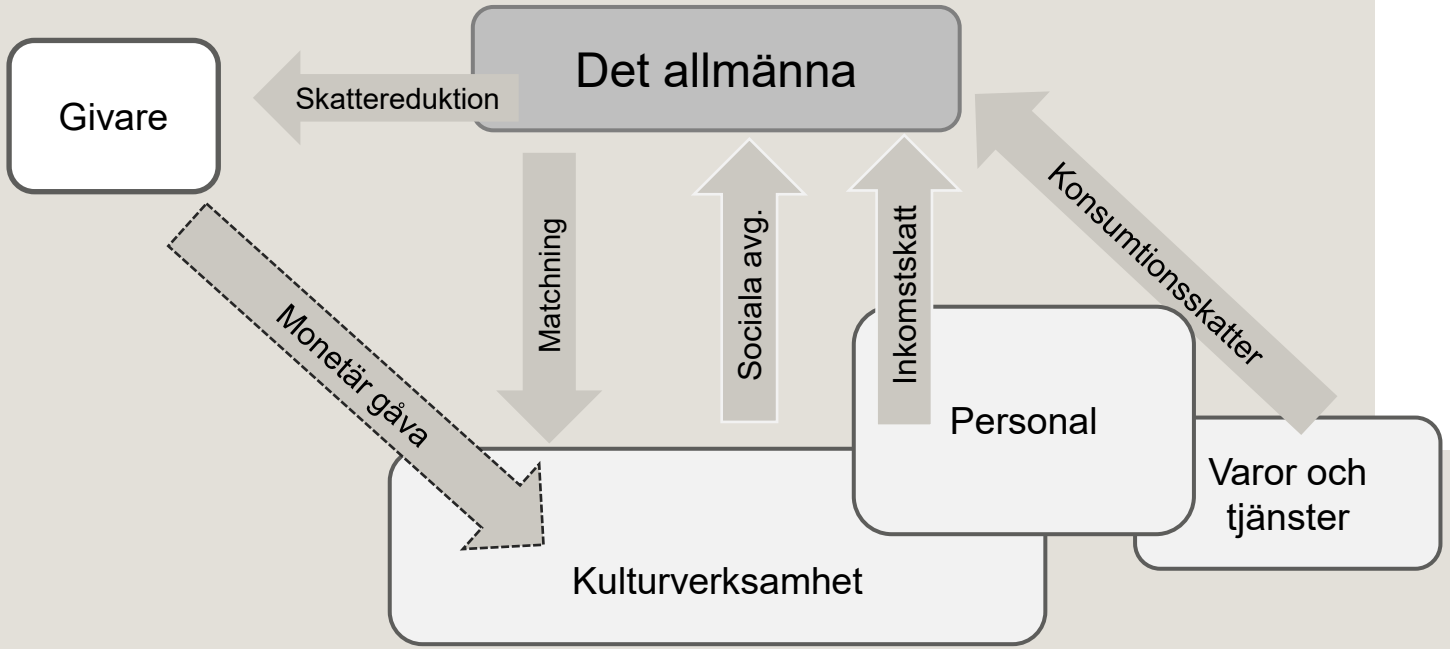

Investeringar som ger avkastning på många plan: kulturellt, socialt, ekonomiskt

Kostnader för det allmänna uppkommer enbart när enskilda ger – och det ger nya intäkter

Sammanfattning

Investera i kulturen och ta tillvara enskildas engagemang!

Ta fram ett statligt investeringsprogram – satsningarna kommer att löna sig

Skapa nya incitament för givande genom:

- Skattereduktion – nytt ändamål, utökad mottagarkrets och höjd beloppsgräns
- Matchning – pröva tre olika modeller för att skapa engagemang och frigöra kapital till investeringar i kultur

NR 180507
KR
NR 180507
KR 49:00